

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Podoby vznešena v moderním angloamerickém románu a filmu

Autor: Bc. Jakub Fousek

Vedoucí práce: PhDr. Ladislav Vít, Ph.D.

Oponent: Mgr. Michal Kleprlík, Ph.D.

Bc. Jakub Fousek ve své diplomové práci navazuje na svou úspěšně obhájenou bakalářskou práci věnovanou „vznešenu“ v díle Davida Lynche. Takový krok představuje výhody i úskalí. Autor využil dříve nabytého vhledu a své zaměření rozšířil, jak ve věci korpusu primárních zdrojů, tak i odborné literatury a metodologického rámce. Východiska zakládá na zdrojích z oblasti estetiky (Longinus, Cruickshank, Burke, aj.) a částečně i mediálních studií. Cílem práce bylo zjistit, jak současná umělecká tvorba interpretuje „vznešeno“ a jakými prostředky tento prožitek vyvolává. V úvodní stati se věnuje podstatě „vznešena“, jeho definicím a vývoji. Svou akademickou zralost autor dokládá odvahou nastínit souvztažnost mezi „vznešenem“, „grotesknem“ a „abjekcí“ (Kristeva). S úvahami lze bez obtíží souhlasit, vyznívají logicky a i vzhledem k předchozímu zájmu o téma jsou založeny na kvalitativně i kvantitativně optimální množině zdrojů. Následující studie nabízejí rozbory. Autor se nejprve věnuje vztahu „vznešena“ a znechucení v McCarthyho románu *Cesta* a Cronenbergově filmu *Moucha*. Soustředí se na roli rozkladu, zápachu, nechutnosti. Cením si, že několik jevů z těchto děl dává do souvislosti s „grotesknem“ a Burkovým důrazem na nečekanost, zastření atd. Dochází k závěru, že výhodou filmového média je intenzivnější apel na emoce, než je tomu u textu. Další kapitola se soustředí na prožitek tzv. technologického a digitálního „vznešena“, tedy na vývoj velice nedávný. Rozborem vybraných epizod seriálu *Černé zrcadlo* a Pynchonova románu *Duha gravitace* zjišťuje, že se „vznešeno“ postupně transformuje z původně elitního diskursu do složky populární kultury. Dokládá, že zatímco původní zdroje tohoto prožitku byly neobvyklé a výjimečné jevy, dnešním trendem je neobvyklým způsobem využívat každodenních předmětů. To lze jistě vnímat jako projev formální defamiliarizace. Celkově tak autor kategorii „vznešena“ v současné tvorbě zmapoval v souvislosti s povahou změn, žánrovou specifičností, ale také neměnných a konstantních prvků. S úvahami i se závěry lze bez problémů souhlasit.

K diskusi:

- Je text skutečně ochuzen o schopnost zapůsobit na čtenáře stejně jako film? Nebo je to věc otázky kvality autora?
- Lze současnou ostraižitosť v diskusi o dalším vývoji AI chápat jako projev „vznešena“?

Bibliografie: Autor se dobře zorientoval v tématu a zpracoval množství kvalitní odborné literatury. Mou jedinou závažnější výhradou je, že při využití myšlenek obsažených ve své vlastní bakalářské práci ne vždy dodržel zásady pro práci se zdroji, jelikož rozsah přejatého materiálu není vždy jasně vymezen. Vzhledem k tomu, že text obsahuje textovou poznámku (str. 11), která na užití vlastní bakalářské práce upozorňuje, věřím, že se jedná pouze o nedodržení citačních zvyklostí. Vlastní kvalifikační práce je sekundárním zdrojem stejně jako každý jiný pramen informací a na její využití se vztahují tytéž nároky, jako na jakýkoliv jiný citovaný text.

Jazyk, styl a formální úprava: Text je napsán kultivovaným jazykem adekvátním pro magisterský stupeň studia. Příležitostné nedostatky nesnižují čtivost textu ani schopnost mu porozumět.

Celkové zhodnocení: Bc. Jakub Fousek prokázal velmi důkladnou obeznámenost s tématem. Cením si nadšení pro téma i zájem průběh výzkumu konzultovat. Na druhou stranu celkový dojem mírně kazí zmíněná nedůslednost při práci se zdroji. Po zvážení všech předností i nedostatků práci doporučuji k obhajobě a navrhuji, aby byla hodnocena stupněm „B“.